

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Karl Mikael Hansson Nordström	Telia Tunnistus	23.12.2024 08:26:39 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (7 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Metsähallitus
PL 80
00521 Helsinki
kirjaamo@metsa.fi

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus
PL 77
67101 Kokkola
kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Viite: EPOELY/758/2024

Metsähallituksen lausunto luonnonsuojelulain 35 § mukaisesta arvioinnista koskien rikkirikasteen hyötykäytön vaikutuksia Kokkolan saariston Natura-alueeseen

Boliden Kokkola Oy suunnittelee loppusijoitetun rikkirikasteen hyötykäyttöä Kokkolan suurteollisuusalueella. Hankkeessa rikkirikaste (n. 400000 tonnia/540000 m³) poistetaan altaista suodatusta, välivarastointia ja jatkokäsittelyä varten, minkä jälkeen altaat poistetaan ja tasataan yhteisjätteen läjitystä varten. Jatkokäsittelyvaihtoehtoina on joko 1) rikkirikasteen hyödyntäminen Boliden Kokkolan sinkkitehtaan prosesseissa, mikä edellyttää uuden rikkihappotehtaan rakentamista nykyisen rinnalle (VE1a/VE1b), tai 2) toiminnan jatkuminen nykyisellään, jolloin rikkirikaste poistetaan altaista ja syötetään Boliden Kokkolan olemassa olevan laitoksen kautta (VE0) tai toimitetaan ulkopuoliselle toimijalle jatkokäsiteltäväksi tai loppusijoitettavaksi (VE0+).

Osana rikkirikasteen hyötykäytön YVA-menettelyä on arvioitu hankkeen vaikutuksia Kokkolan saariston (FI1000033(SPA) / FI0800136(SAC) ja Rummelön-Harrbådanin Natura-alueisiin (FI1000003, SAC/SPA). Metsähallitus lausuu Natura-arvioinnista maanhaltijan ja valtion luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelusta vastaavan viranomaisen roolissa Kokkolan saariston Natura-alueiden osalta. Rummelön-Harrbådanin Natura-alue ei ole Metsähallituksen hallinnassa, eikä Metsähallitus lausu hankkeen vaikutuksista siihen.

KOKKOLAN SAARISTO (FI1000033, SPA / FI0800136, SAC)

Kokkolan saariston Natura-alue (SAC/SPA) on laaja merialue sisältäen Kokkolan edustan saaristoa. Kokkolan saariston SPA-alueeseen on sisällytetty SAC-alueen lisäksi alueen ja Luodon saariston rantojen suojeluohjelma-alueen välinen merialue. Kokkolan saariston Natura-alueen (SPA) suojeluperusteina on 84 lintudirektiivin liitteen I lajeja. Vastaavasti Kokkolan saariston Natura-alue (SAC) monipuolinen luontokokonaisuus.

Metsähallitus

PL 80 (Opastinsilta 12 C)
FI-00521 HELSINKI, Suomi Finland

Tel. 0206 39 4000
kirjaamo@metsa.fi

www.metsa.fi
Y-tunnus / Business ID: 0116726-7

Alueen suojeluperusteina on 22 luontodirektiivin luontotyyppiä (1110, 1130, 1150, 1170, 1220, 1230, 1620, 1630, 1640, 2120, 2180, 2190, 3160, 4030, 6450, 7140, 7230, 8220, 9010, 9030, 9050, 91D0) sekä luontodirektiivin liitteen II lajeista saukko ja liitorava. Lisäksi Natura-tietolomakkeessa mainitaan alueen osalta 22 alueen kannalta tärkeää lajia, jotka eivät kuulu varsinaisiin suojeluperusteisiin, mutta jotka ovat huomioitu Natura-alueen eheyden ja laadun arvioinnissa. Lajit ovat lintuja ja putkilokasveja.

Osa Kokkolan saariston (SPA) Natura-alueesta on Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (JHT) taseeseen (osa kiinteistöä 272-894-1-1) suojeluun varattuna alueena. Noin puolet alueesta kuuluu lisäksi rantojensuojeluohjelmaan. Kokkolan saariston (SAC) Natura-alueen länsipuoli on lisäksi osa Luodon saariston EMMA-alueita (ekologisesti merkittävä vedenalainen meriluontoalue) kalakantojensa vuoksi.

Metsähallitus lausuu suunnitellun hankkeen vaikutuksista Kokkolan saariston Natura-alueisiin (FI1000033/FI0800136) samassa lausunnossa molempien Natura-alueiden osalta.

Laadittu Natura-arviointi (AFRY: Boliden Kokkola Oy, Rikkirikasteen hyötykäyttö - Natura-arvioinnit, päiväys 15.10.2024).

Seuraavassa esitetään yhteenveto tehdystä arvioinnista ja sen tuloksista. Arvioinnin yksityiskohdat esitetään varsinaisessa arviointiraportissa, eikä niitä ole sisällytetty kokonaisuudessaan tämän lausunnon yhteenvetoon.

Natura-arviointi laadittiin asiantuntija-arviona arvioitavana olevien Natura-alueiden Natura-tietolomakkeiden tietoihin, alueiden suojeluperusteista olemassa oleviin laji- ja luontotyyppitietoihin ja paikkatietoaineistoihin sekä hankkeesta tehtyihin mallinnuksiin perustuen. Lisäksi arvioinnissa tukeuduttiin arvioinnin tekijöiden asiantuntemukseen Natura-alueen suojeluperusteina olevien lajien ekologiasta ja käyttäytymisestä.

Vaikutukset alueen suojeluperusteisiin (luontotyypit, lajit)

Kokkolan saariston Natura-alue sijaitsee noin 2,5 km Kokkolan suurteollisuuspuiston pohjoispuolella. Natura-arvioinnin mukaan hankkeella ei ole suoria vaikutuksia Kokkolan saariston Natura-alueiden (SAC/SPA) kasvillisuuteen ja luontotyypeihin, koska suunnitellut toiminnot sijoittuvat teollisuuskäytössä olevalle alueelle. Arvioinnissa keskitytään tarkastelemaan luonnonympäristöön kohdistuvia, välillisiä

vaikutuksia (erityisesti ilma- ja vesipäästöt sekä melu). Arvioinnissa näiden vaikutuksia Natura-alueeseen arvioidaan leviämismallinnusten perusteella.

Natura-alueen luontotyypeille ei arvioinnin mukaan synny suoria vaikutuksia pitkän etäisyyden vuoksi. Rikkirikasteen hyötykäyttöhankkeella voi kuitenkin olla epäsuoria vaikutuksia erityisesti hankkeen aiheuttaman pölyämisen ja rikkipäästöjen osalta. Sen sijaan hankkeesta merialueeseen kohdistuvan lämpökuorman osalta vaikutukset eivät yllä Natura-alueelle saakka. Arvioinnin mukaan hankealuetta lähimpänä esiintyy ulkosaariston luotoja ja saaria (1620) noin 2,5 km etäisyydellä hankealueella. Rikkipäästömallinnuksen mukaan vuoden rikkidioksidipäästöjen keskiarvo ei ylitä säädettyä 20 µg/m³ raja-arvoa eivät päästöt mallinnuksen perusteella ulotu Natura-alueelle saakka. Natura-alueen luontotyypeille ei arvioida aiheutuvan haitallisia vaikutuksia minkään tunnetun vaikutusmekanismin kautta, sillä rakentaminen ja toiminta kohdistuu etäälle Natura-alueesta.

Natura-alueen (SAC) suojeluperusteena oleviin, luontodirektiivin liitteen II lajeihin (liitorava, saukko) ei arvioida kohdistuvan suoria tai epäsuoria vaikutuksia hankkeen rakentamisen tai toiminnan aikaisesta toiminnasta.

Hankkeesta merialueeseen kohdistuva lämpökuorma tai hankkeen meluvaikutus ei tehtyjen mallinnusten perusteella ulotu Kokkolan saariston Natura-alueeseen (SPA). Arvioinnissa kuitenkin todetaan, että hankkeen ilmapäästöt ja niiden rehevöittävä vaikutus voi vaikuttaa välillisesti linnuston tilaan lisäämällä saarien umpeenkasvua ja heikentämällä edelleen lintujen pesimämahdollisuuksia alueen saarilla. Kaikkien viimeisenä mainittujen vaikutusmekanismien vaikutus Natura-alueen linnustoon arvioidaan korkeintaan vähäiseksi.

Yhteisvaikutukset

Suunniteltu hanke sijoittuu Kokkolan suurteollisuusalueella, jolle sijoittuu myös muita teollisuustoimintoja. Alueella on lisäksi useita vireillä olevia hankkeita, joilla on tunnistettu olevan yhteisvaikutuksia arvioidun hankkeen kanssa ainakin melupäästöjen, rikkidioksidipäästöjen ja lauhdevesipäästöjen osalta.

Luontodirektiivin luontotyyppien (SAC) osalta yhteisvaikutuksia arvioidaan olevan erityisesti Umicoren Finland Oy:n suunnitteleman pCAM-tuotannon laajentamishankkeen kanssa, jossa laitoksen jätevedet on suunniteltu johdettavan purkutupkelle mereen. Arvioinnin mukaan purkutupken rakentaminen ja alueen ruoppaaminen voivat aiheuttaa sedimenttiin sitoutuneiden haitta-aineiden ja ravinteiden vapautumista vesistöön. Kokkolan edustan merialueen tarkkailujen

perusteella metallien pitoisuudet ovat korkeampia teollisuusalueen edustalla kuin kauempana. Leviämismallinnuksien mukaan metallipitoisuuksien (nikkeli, koboltti, mangaani) ei arvioida Kokkolan saariston Natura-alueella kohoavan, että ne aiheuttaisivat muutoksia suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin tai lajistoon. pCAM-tuotannon toiminta voi myös lisätä kokonaistypen määrää Natura-alueen eteläosissa. Kokonaistyyppikuormituksen ei arvioida aiheuttavan ulkomerelle sijoittuvilla vesialueilla rehevöitymistä, joka voisi aiheuttaa elinympäristömuutoksia tai muutoksia alueella esiintyvässä lajistossa siinä määrin, että se aiheuttaisi muutoksia suojeluperusteina esiintyvissä luontotyypeissä tai lajistossa.

Linnustovaikutusten osalta (SPA) yhteisvaikutusten arvioinnissa tarkastellaan Umicore Finland Oy:n hankkeen lisäksi melu- ja häiriövaikutuksia yhdessä Kokkolan sataman laajennushankkeen kanssa. Arvioinnissa todetaan, että satamahankkeen vaikutukset pesimäajan ulkopuolella tehtynä rakentamisen vaikutukset jäävät vähäisiksi. Arvioinnin mukaan toiminnan aikainen taustamelu voi peittää alleen lintujen keskinäistä ääniviestintää. Lisäksi laivaliikenteen lisääntyminen voi kasvattaa häiriön määrää laivaväylillä, etenkin Kokkolan saariston SPA-alueen läpi kulkevalla osuudella, vaikuttaen heikentävästi läheisillä saarilla ja luodoilla pesiviin huomionarvoisiin lintuihin.

Metsähallituksen lausunto Natura-arvioinnista koskien Kokkolan saariston Natura-alueita (FI1000033, SPA / FI0800136, SAC)

Arvioinnissa käytetyt menetelmät ja lähtötiedot

Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnissa käytetyt menetelmät ovat Kokkolan saariston Natura-alueen (SAC/SPA) osalta pääosin asianmukaisia ja ne mahdollistavat alueen suojeluperusteina oleviin lajeihin tai luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin. Hankkeen vesistö- ja melupäästöjen leviämistä Kokkolan saariston Natura-alueelle arvioidaan leviämismallinnuksella, mitä Metsähallitus pitää asianmukaisena menetelmänä. Metsähallitus huomauttaa, että Natura-arvioinnin kappaleessa 7.2.1 hankevaihtoehdoista käytetään lyhenteitä VE1 ja VE2, vaikka ne ovat aiemmissä kappaleissa VE1a ja VE1b.

Natura-alueen luontoarvot kuvataan arvioinnissa Natura-tietolomakkeiden sekä olemassa olevien paikkatieto- ja lajihavaintoaineistojen perusteella. Metsähallitus huomauttaa, että arvioinnissa ei ole käytetty ajantasaisinta tietoa vedenalaisten luontotyyppien esiintymisestä. Vedenalaisia luontotyyppejä ei ole kuvioitu maaluontotyyppien tapaan kattavasti ympäristöhallinnon Uljas-tietokantaan tai niiden

tiedot ovat tietokannassa puutteellisia. Erityisesti Metsähallitus huomauttaa, että Natura-arvioinnissa ei ole hyödynnetty mallinnettua tietoa vedenalaisten luontotyyppien esiintymisestä (GTK tutkimusraportteja, 6/2018), vaikka kyseinen aineisto on tuotu arvioinnissa (mm. Kuva 7-3) esiin. Metsähallitus korostaa, että malleihin perustuviin luontotyyppirajauksiin liittyy aina epävarmuustekijöitä eivätkä ne vastaa maastossa vahvistettua tietoa luontotyyppien tarkoista rajauksista.

Linnuston (SPA) osalta Natura-arviointi on tehty yleispiirteisenä eikä arvioinnissa tunnisteta yksittäisten lajien kannalta keskeisiä esiintymisalueita. Metsähallitus pitää arvioinnin lähtötietoja tältä osin riittävinä, koska hankealue sijoittuu etäälle Natura-alueesta ja sen vaikutukset aiheutuvat ensisijaisesti välillisten vaikutusmekanismien kautta.

Vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lajeihin ja luontotyypeihin

Suunniteltu hanke toteutetaan kokonaisuudessaan Kokkolan suurteollisuuspuiston alueella, joka on jo käytössä teollisuusalueena. Tästä syystä hanke ei vaikuta suoraan Kokkolan saariston Natura-alueeseen, joka jää noin 2,5 km päähän hankealueesta. Hankkeen vaikutukset aiheutuvat ensisijaisesti välillisten vaikutusten kautta, joita ovat erityisesti laitoksen melu-, pintavesi- ja ilmapäästöt.

Arvioinnin mukaan luontodirektiivin luontotyypeistä lähimpänä hankealuetta esiintyy luontotyyppiä Ulkosaariston saaret ja luodot (1620). Metsähallitus huomauttaa, että saarien ja luotojen lisäksi vähintään samalla etäisyydellä hankealueesta esiintyy elinympäristömallien mukaan myös vedenalaisia hiekkasärkkiä (1110) ja riuttoja (1170). Arvioinnissa mm. todetaan, että hankkeella ei ole vaikutuksia riuttoihin, koska riuttoja ei hankkeen vaikutusalueella esiinny. Laadittujen elinympäristömallien mukaan riuttoja esiintyy kuitenkin laajasti Kokkolan saariston Natura-alueella sekä myös alueen ulkopuolella, esimerkiksi Kokkolan sataman pohjoispuolella. Metsähallitus huomauttaa lisäksi, että ulkosaariston luotoja ja saaria ympäröivien vedenalaisten pohjien ja niiden kasvillisuuden arvioidaan kuuluvan luontotyyppiin (1620). Hankkeen vesistövaikutukset voivat siten vaikuttaa myös tähän luontotyyppiin muiden vedenalaisten luontotyyppien lisäksi.

Laadittujen mallinnusten mukaan hankkeen aiheuttama lämpökuorma ei ulotu Kokkolan saariston Natura-alueelle (SAC, SPA) eivätkä toiminnan rikkipäästöt ylitä säädettyä 20 µg/m³ raja-arvoa tai ulotu Natura-alueelle saakka. Tästä syystä Metsähallitus katsoo, että hankkeella ei todennäköisesti yksinään ole merkittäviä vaikutuksia luontodirektiivin luontotyypeihin Kokkolan saariston Natura-alueella (SAC). Metsähallitus kuitenkin huomauttaa, että koska vedenalaisia luontodirektiivin

luontotyyppettä esiintyy todennäköisesti myös lähimmäs Kokkolan suurteollisuuspuistoa rajautuvilla Natura-alueen osissa, voi vähäisiä vaikutuksia näihin aiheutua myös suunnitellusta hankkeesta.

Metsähallitus yhtyy arvioinnin johtopäätöksiin, että arvioidulla hankkeella ei ole heikentäviä vaikutuksia Kokkolan saariston Natura-alueen suojeluperusteena oleviin saukkoon ja liito-oravaan.

Metsähallitus yhtyy arvioinnin johtopäätökseen, että arvioidulla hankkeella on yksinään todennäköisesti vain vähäisiä melu- ja pintavesivaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin, koska hankkeen pintavesi- ja meluvaikutukset eivät laadittujen mallinnusten perusteella ulotu Natura-alueelle.

Yhteisvaikutukset

Natura-arvioinnissa on yhteisvaikutusten osalta huomioitu muut Kokkolan suurteollisuuspuiston alueella vireillä olevat hankkeet, joilla voidaan arvioida olevan välillisiä vaikutuksia (mm. pintavesivaikutukset, melu) aluetta ympäröiviin Natura-alueisiin. Metsähallitus toteaa, että yhteisvaikutusten arviointi on tehty Natura-arvioinnissa pääosin sanallisesti kvantitatiivisten analyysien tai mallinnusten sijaan. Lisäksi, vaikka yhteisvaikutusten arvioinnissa tunnistetaan yksittäisten hankkeiden keskeiset vaikutukset, käsitellään niiden suhdetta arvioituun hankkeeseen sekä suurteollisuuspuiston nykyiseen toimintaan melko vähän.

Useilla Kokkolan suurteollisuuspuiston toiminnoilla ja hankkeilla voidaan arvioida olevan Natura-arvioinnissa arvioidun hankkeen tapaan vaikutuksia Kokkolan merialueen tilaan mm. lämpökuorman sekä laitosalueelta tulevien, käsiteltyjen jätevesien mukana mereen kulkeutuvien ravinteiden ja haitta-aineiden kautta. Vaikka vaikutukset eivät yksittäisen hankkeen osalta olisi merkittäviä, ovat vaikutukset todennäköisesti luonteeltaan kumuloituvia ja yhteisvaikutukset siten myös ulottua yksittäistä hanketta laajemmalle alueelle. Suurteollisuuspuiston alueelle on jo nykyisin useita teollisen alan toimintoja, jotka aiheuttavat räsitus merialueeseen. Mikäli kaikki yhteisvaikutusten arvioinnissa tunnistetut hankkeet etenevät toteutukseen, lisäävät ne osaltaan merialueisiin kohdistuvaa räsitusta mm. lisääntyvän lämpökuorman sekä ravinne- ja haitta-ainepitoisuuksien kautta.

Hankkeiden yhteisvaikutuksia tulee arvioidun sekä muiden alueelle suunniteltujen hankkeiden jatkosuunnittelussa arvioida myös yhteismallinnuksen avulla, jotta voidaan varmistua siitä, etteivät hankkeet yhdessä aiheuta merkittävää heikennystä merialueen

tilaan. Lisäksi hankkeiden ympäristöluvista tulee huomioida alueen nykyisten toimintojen päästöt ja niiden vaikutus merialueeseen.

Johtopäätökset

Arvioinnin ja tehtyjen mallinnusten mukaan keskeisten vaikutusmekanismien vaikutusalueet eivät pääosin ulotu Kokkolan saariston Natura-alueisiin (FI1000033/FI0800136). Metsähallitus katsoo, että epävarmuustekijöistä huolimatta arvioinnin perusteella on mahdollista todeta, ettei hankkeella ole todennäköisesti merkittävää vaikutusta Kokkolan saariston Natura-alueiden suojeluperusteisiin. Metsähallitus kuitenkin katsoo, että yhteisvaikutusten arviointia yhdessä muiden Kokkolan suurteollisuuspuiston toimintojen ja alueella vireillä olevien hankkeiden kanssa tulee tarkentaa hankkeen jatkosuunnittelussa, jotta voidaan varmistua siitä, etteivät hankkeiden yhteisvaikutukset heikennä merialueen ja edelleen vedenalaisten luontotyyppien tilaa Kokkolan saariston Natura-alueella.

Lausunnon ovat laatineet maankäytön erityisasiantuntijat, Asko Ijäs, Aija Nieminen ja Ari Laine.

Turussa 23.12.2024

Mikael Nordström

Asiointijohtaja

Metsähallitus, Luontopalvelut

Tiedoksi Metsähallitus